مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد
دوره هفدهم ، شماره دوم، تابستان ۱۴۰۱
صفحه: ۱۳۶ - ۱۲۵

Journal of Medical Education and Development
Vol. 17, No. 2, Summer 2022
Pages: 125 - 136

همبستگی بین پایبندی به منش بین‌حرفه‌ای و درک نسبت به ایمنی بیمار و تعهدحرفه‌ای در بین اعضای تیم جراحی

فاطمه کشمیری[۱]، اعظم حسین‌پور[۲*]

چکیده

مقدمه: آموزش ایمنی بیمار و اصول تعهدحرفه ای به عنوان مهم‌ترین مهارت در سیستم‌های آموزش علوم پزشکی مورد توجه قرار می‌گیرد. بنابراین این مطالعه باهدف تعیین ارتباط بین پایبندی به منش بین حرفه‌ای (Interprofessional professionalism) و درک نسبت به ایمنی بیمار و تعهدحرفه ای در بین اعضای تیم جراحی در یکی از بیمارستان های آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی قم انجام‌شده است.

روش بررسی: این مطالعه یک مطالعه توصیفی- تحلیلی است. شرکت‌کنندگان ۱۰۸ نفر از پرسنل شاغل در اتاق عمل و دانشجویان اتاق عمل و هوشبری در عرصه بودند که به‌صورت سرشماری در مطالعه وارد شدند. در این مطالعه از دو پرسشنامه "ارزیابی منش بین حرفه‌ای" و " پرسشنامه درک نسبت به ایمنی بیمار" استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و تجزیه‌وتحلیل شدند.

نتایج: نتایج آزمون رگرسیون نشان داد همه حیطه‌های منش بین حرفه‌ای بر درک شرکت‌کنندگان نسبت به ایمنی بیمار به‌طور معنی‌داری تأثیرگذار است ($p<۰/۰۵$). آزمون پیرسون نشان داد بین نمرات حیطه فرهنگ ایمنی در پرسشنامه درک ایمنی نسبت به بیمار و نمرات حیطه‌های منش بین حرفه‌ای ارتباط معنی‌داری وجود داشت ($p<۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد رابطه مثبت و معنی‌داری بین نمرات پایبندی افراد به اصول منش بین حرفه‌ای و درک آن‌ها نسبت به ایمنی بیمار وجود دارد. بنابراین می‌توان گفت توسعه توانمندی‌های منش بین حرفه ای اعضای تیم سلامت به‌ویژه به‌صورت معنی‌داری می‌تواند درک آن‌ها را نسبت به رعایت اصول ایمنی افزایش دهد.

واژه‌های کلیدی: ایمنی، منش بین حرفه‌ای، جراحی، تعهد حرفه‌ای، حرفه‌ای‌گری، اتاق عمل

۱- دانشیار، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.
۲- مربی، دانشکده پیراپزشکی، گروه اتاق عمل، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران
* (نویسنده مسئول)؛ تلفن: ۹۸۲۵۳۳۱۹۷۱۰۶۷+ پست الکترونیکی: *ahoseinpoor91@gmail.com*

تاریخ دریافت: ۰۴ / ۰۴ / ۱۴۰۱ تاریخ بازبینی: ۲۶ / ۰۵ / ۱۴۰۱ تاریخ پذیرش: ۳۰ / ۰۵ / ۱۴۰۱

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

مقدمه

اتاق‌های عمل، محیط‌های با استرس بالا هستند که اعضای تیم باید برای ارائه‌ی مراقبت ایمن، با یکدیگر همکاری کنند (۱). همکاری بین حرفه‌ای در یک تیم جراحی چندحرفه‌ای (متشکل از جراح، متخصص بیهوشی، تکنسین بیهوشی و تکنسین اتاق عمل) که دارای هویت‌های حرفه‌ای متفاوت هستند، کار پیچیده‌ای است و با چالش‌هایی مواجه هست (۱-۳). در این شرایط، حل تعارضات و اختلافات و چالش‌ها موجود جهت تأمین حداکثر ایمنی بیمار ضروری است. انجمن آموزش مبتنی بر همکاری بین حرفه‌ای (IPEC) در سال ۲۰۱۱ منش بین حرفه‌ای Interprofessional professionalism را یکی از ابعاد مهم در بهبود همکاری بین حرفه‌ای قلمداد کرده است (۴).

ایمنی بیمار بر پیشگیری از خطاهای پزشکی و رویدادهای نامطلوب، کاهش خطرات و به حداقل رساندن مواردی آسیب‌زننده جسمی یا عاطفی به بیماران تمرکز دارد (۵). سازمان بهداشت جهانی، تحقق ایمنی بیمار را به‌عنوان یکی از موضوعات مهم جهانی در نظام سلامت معرفی کرده است (۶-۸). پیش‌بینی می‌شود یکی از عوامل عمده ایجاد نگرانی در رابطه با تحقق ایمنی بیمار، عدم پایبندی به تعهد حرفه‌ای است(۹). تعهد حرفه‌ای یا پروفشنالیسم مجموعه‌ای از اصول و استانداردها است که رفتار افراد در یک ساختار حرفه‌ای را تعیین می‌کند و به‌عبارت‌دیگر برخورداری از نگرش‌ها و رفتارهایی است که دربرگیرنده ویژگی و ارزش‌ها حرفه‌ای ازجمله درستکاری و صداقت، دلسوزی، امانت‌داری، اعتماد، ارتباط مناسب، احترام، مسؤولیت پذیری، تعالی و رهبری هست ازاین‌رو تعهد حرفه‌ای در سراسر جهان موردتوجه زیادی قرارگرفته است (۱۰). افرادی که تعهد حرفه‌ای بالاتری دارند تلاش‌های زیادی برای رسیدن به اهداف حرفه‌ای می‌کنند و بازده بالاتری در ارائه مراقبت باکیفیت‌تر و ایمن‌تر دارند(۶). منش بین حرفه‌ای پدیده‌ای متعالی است که بر شایستگی‌ها، ارزش‌ها و هنجارهایی که چندین حرفه برای ارتقای تعاملات مؤثر در ارائه مراقبت ضروری تشخیص داده‌اند، متمرکز است و بیانگر رعایت اصول و ارزش‌هایی ازجمله احترام، ارتباطات، تعالی، نوع‌دوستی، و پاسخگویی جهت دستیابی به‌سلامت افراد و جوامع از طریق همکاری بین حرفه‌ای است (۱۱). این در حالی است که عدم توجه به اصول ارزش‌های بین حرفه‌ای در همکاری‌های بین حرفه‌ای باعث ایجاد تنش در روابط، کاهش رضایت شغلی و استرس اعضای تیم و به دنبال آن عدم ارائه مراقبت ایمن می‌شود (۱۲). در ایران مطالعات محدودی در حوزه ایمنی بیمار با تأکید بر تعهد حرفه‌ای در ارتباط با بیمار و در ارتباط با همکار وجود دارد. این مطالعه باهدف بررسی ارتباط بین درک نسبت به ایمنی بیمار و پایبندی به منش بین حرفه‌ای Interprofessional professionalism در بین اعضای تیم جراحی یکی از بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی قم انجام شده است.

روش کار

مطالعه حاضر از نوع توصیفی- تحلیلی است. شرکت‌کنندگان ۱۰۸ نفر از پرسنل شاغل در اتاق عمل (هوشبری، اتاق عمل، جراح، متخصص بیهوشی) و دانشجویان اتاق عمل و هوشبری در بیمارستان آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی قم بودند که به‌صورت سرشماری در مطالعه وارد شدند.(نرخ پاسخگویی۱۰۰٪) معیار ورود به مطالعه پرسنل و دانشجویانی بودند که حداقل ۶ ماه در اتاق عمل در حال کار و یا آموزش بودند.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها:

پرسشنامه دموگرافیک: این پرسشنامه شامل اطلاعاتی نظیر سن، جنس، رشته تحصیلی (اتاق عمل، هوشبری، جراح، متخصص بیهوشی)، میزان تحصیلات، سابقه کار بود که توسط تیم تحقیق طراحی‌شده بود.

اتاق عمل مورد مطالعه؛ اتاق عمل یکی از بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی قم به نام بیمارستان) NHF نکوئی- هدایتی- فرقانی) است که به نام بیمارستان خیرین

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

سلامت هم شناخته شده است. یک اتاق عمل جنرال با ۶ اتاق جراحی است که انواع جراحی عمومی، ارتوپدی، اعصاب و جراحی‌های لاپارسکوپی در آن انجام می‌شود.

پرسشنامه ارزیابی منش بین حرفه‌ای Interprofessional Professionalism Assessment (IPA): این پرسشنامه دارای ۱۸ آیتم در چهار حوزه (نوع‌دوستی، تعالی، احترام، ارتباط) می‌باشد و رفتارهای قابل‌مشاهده متخصصان مراقبت‌های سلامت را می‌سنجد که رعایت منش حرفه‌ای در همکاری اعضای تیم با دیگر ارائه‌دهندگان مراقبت‌های درمانی مورد قرار می‌دهد. نحوه نمره دهی پرسشنامه با استفاده از مقیاس ۵ گزینه‌ای (ضعیف= ۱، نسبتاخوب= ۲، خوب= ۳، خیلی خوب= ۴، عالی= ۵) است. این پرسشنامه توسط Frost و همکاران در سال ۲۰۱۸ طراحی شد و روایی و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۹۶ تائید شد (۱۱). در محیط موردبررسی روان‌سنجی ابزار در مطالعه قبلی انجام و تائید شد(۱۳). (آلفای کرونباخ ۰/۷۴).

پرسشنامه درک نسبت به ایمنی بیمار: که شامل ۳۴ آیتم است و به‌صورت لیکرت ۵ گزینه‌ای نمره دهی انجام می‌شود. پرسشنامه مذکور توسط Liao و همکارانش در سال ۲۰۱۴ طراحی‌شده در پنج بعد (فرهنگ ایمنی، فرهنگ کار تیمی، فرهنگ گزارش خطا، تجارب حرفه‌ای گری و آزادی در بیان نگرانی‌های حرفه‌ای گری) طراحی شد(۱۴). ۳۴ گویه در طیف لیکرت پنج گزینه‌ای از کاملاً موافقم. تا کاملاً مخالفم نمره دهی می‌شود که میانگین کسب‌شده برای هر سؤال و کل پرسشنامه بین ۱ تا ۵ هست و نمرات بالاتر بیانگر وضعیت بهتر در آن مؤلفه می‌باشد. این پرسشنامه در مطالعه گندمکار و همکاران روان‌سنجی شده بود (آلفای کرونباخ =۰/۸۵) (۱۵).

داده‌های پرسشنامه درک نسبت به ایمنی بیمار با استفاده از فرم الکترونیکی به صورت پیمایشی جمع‌آوری شد. ارزیابی منش بین حرفه‌ای شرکت‌کنندگان به‌صورت مشاهده‌ای انجام شد. بدین منظور ارزیاب آموزش‌دیده (یک عضو هیئت‌علمی شاغل در اتاق عمل) بعد از مشاهده عملکرد فرد مورد ارزیاب (حداقل بعد از سه مرتبه مشاهده)، پرسشنامه IPA را تکمیل کردند.

تحلیل آماری: داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS 25 آماری و با استفاده از روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و تحلیلی (پیرسون، Student T-Test و رگرسیون) تجزیه‌وتحلیل شدند.

نتایج

در این مطالعه ۱۰۸ نفر از اعضای تیم درگیر در اتاق عمل شرکت کردند (جدول شماره ۱). میانگین نمرات شرکت‌کنندگان در رابطه با پایبندی به منش بین حرفه‌ای و درک نسبت به ایمنی در جدول شماره ۲ و ۳ گزارش شد.

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

جدول ۱: اطلاعات دموگرافیک شرکت‌کنندگان

متغیرهای دموگرافیک	طبقات متغیر	فراوانی	درصد
		N (٪۱۰۰) ۱۰۸	
جنسیت	مذکر	۵۵	۵۰/۹
	مونث	۵۳	۴۹/۱
گروه	دانشجو	۳۹	۳۶/۱۱
	پرسنل	۶۹	۶۳/۸۸
رشته تحصیلی	تکنولوژیست اتاق عمل	۴۱	۳۸
	هوشبری	۴۷	۴۳/۵
	متخصص بیهوشی	۵	۴/۶
	جراح	۱۵	۱۳/۹
سن	۳۳/۱۴±۱۱/۳۱		
سابقه کاری	۱۰/۷۹±۷/۲۱		

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

جدول ۲: میانگین نمرات شرکت‌کنندگان در رابطه با پایبندی به منش بین حرفه‌ای

حیطه ها	mean± SD	حداقل	حداکثر
ارتباط	۱۲/۵۵ ± ۲/۵۹	۶	۱۸
احترام	۹/۲۶ ± ۲/۳۹	۴	۱۶
نوع‌دوستی	۱۱/۵۸ ± ۲/۶۰	۵	۱۹
تعالی	۱۱ ± ۲/۷۱	۵	۱۷
میانگین نمرات کل	۱۱/۱۰ ± ۲/۳۴	۵/۲۵	۱۷

جدول ۳: میانگین نمرات شرکت‌کنندگان در رابطه با درک نسبت به ایمنی بیمار و تعهدحرفه ای

حیطه ها	mean± SD	حداقل	حداکثر
فرهنگ ایمنی	۲۸/۷۷ ± ۴/۸۲	۴۳	۱۷
فرهنگ کار تیمی	۲۳/۴۱ ± ۳/۸۳	۳۳	۱۵
فرهنگ افشاسازی خطا	۱۴/۱۹ ± ۴/۹۸	۴۸	۷
تجربه حرفه‌ای گری	۱۶/۶۲ ± ۳/۱۳	۲۵	۹
آزادی در بیان نگرانی‌های حرفه‌ای	۷/۲۷ ± ۱/۹۵	۱۵	۴
میانگین نمرات کل	۱۸/۰۵ ± ۲/۶۳	۲۶	۱۳/۶۰

میانگین نمرات درک نسبت به ایمنی بیمار در زنان (۱۷/۴۱±۲/۷۵) و در مردان (۱۸/۰۲±۲/۴۲) بود و میانگین نمرات منش بین حرفه‌ای در زنان (۱۰/۶۰±۲/۱۷) و در مردان (۱۱/۵۸±۲/۴۱) بود. نتایج نشان داد تفاوت معنی‌داری بین جنسیت افراد با نمرات درک شرکت‌کنندگان از ایمنی بیمار (P-value=۰/۲۲) گزارش نشد اما این تفاوت در منش بین حرفه‌ای معنی‌دار بود (P-value=۰/۰۲).

میانگین نمرات منش بین حرفه‌ای در گروه پیراپزشکی شامل هوشبری و اتاق عملی (۱۰/۹۸±۲/۲۲) و در گروه پزشکی شامل جراح و متخصص بیهوشی (۱۱/۶۵±۲/۷۸) با P-value=۰/۲۵ معنی‌دار نبود. میانگین نمرات درک نسبت به

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

ایمنی بیمار در گروه پیراپزشکی (۲/۴۱±۱۷/۳۲) و در گروه پزشکی (۲/۶۸±۱۹/۴۷) با P-value =۰/۰۰۱ معنی‌دار بود؛ به عبارت دیگر درک گروه پزشکی از ایمنی بیمار بالاتر گزارش شد.

نتایج نشان داد نمرات پرسنل در هر دو متغیر درک نسبت به ایمنی (۲/۵۵±۱۸/۸۶) و منش بین حرفه ای (۲/۰۱±۱۲/۱۸) به‌طور معنی‌داری بالاتر گزارش شد (جدول شماره ۴).

جدول ۴: تفاوت نمرات بین دو گروه پرسنل و دانشجویان

	گروه‌های شرکت کننده	تعداد	میانگین	انحراف معیار	p-value
منش بین‌حرفه ای	پرسنل	۶۹	۱۲/۱۸	۲/۰۱	۰/۰۰۰۱
	دانشجویان	۳۹	۹/۱۸	۱/۴۸	
درک نسبت به ایمنی بیمار	پرسنل	۶۹	۱۸/۸۶	۲/۵۵	۰/۰۰۰۱
	دانشجویان	۳۹	۱۵/۷۰	۰.۸۶	

نتایج آزمون رگرسیون نشان داد همه حیطه‌های منش بین حرفه‌ای بر درک شرکت‌کنندگان نسبت به ایمنی بیمار به‌طور معنی‌داری تأثیرگذار است. (p<۰/۰۵). (جدول شماره ۵). در جدول ۵ نتایج آزمون رگرسیون در رابطه با ارتباط بین حیطه‌های منش بین حرفه‌ای بر نگرش نسبت به ایمنی بیمارگزارش شده است.

نتایج نشان داد آزمون پیرسون نشان داد رابطه نمرات حیطه "فرهنگ ایمنی" در پرسشنامه ایمنی بیمار با نمرات حیطه‌های مورد بررسی در پرسشنامه منش بین حرفه‌ای شرکت‌کنندگان به‌طور معنی‌داری ارتباط داشت. نتایج نشان داد این روابط در حیطه ارتباطات (r=۰/۴۴، p =۰/۰۰۱)، حیطه احترام (r=۰/۴۰، p =۰/۰۰۲) و حیطه نوع‌دوستی (r=۰/۳۲، p =۰/۰۱۸) مثبت و معنی‌دار بود.

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

جدول ۵: نتایج ارتباط بین پایبندی بر حیطه‌های منش بین حرفه‌ای بر درک نسبت به ایمنی بیمار

حیطه‌های منش بین‌حرفه‌ای	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ارتباط	۱/۰۸	۰/۰۶	۰/۴۲	۱۷/۲۶	۰/۰۰۰۱
احترام	۱/۱۰	۰/۰۸	۰/۳۲	۱۳/۳۸	۰/۰۰۰۱
نوع‌دوستی	۱/۰۷	۰/۰۴	۰/۴۸	۲۵/۰۵	۰/۰۰۰۱
تعالی	۹	۰/۰۶	۰/۲۹	۱۵/۵۵	۰/۰۰۰۱

بحث

نیازسنجی و بررسی وضعیت موجود در فرایند تدوین برنامه های آموزشی اهمیت زیادی دارد. در مطالعه دو موضوع مهم ایمنی بیمار و منش بین حرفه ای مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد ارتباط معناداری بین نمرات درک نسبت به ایمنی بیمار با نمرات منش بین حرفه‌ای بین رشته‌های مختلف گروه پزشکی و پیراپزشکی وجود دارد. همه حیطه‌های منش بین حرفه‌ای بر درک شرکت‌کنندگان نسبت به ایمنی بیمار به‌طور معنی‌داری تأثیرگذار گزارش شد.

بر طبق نتایج مطالعه حاضر میانگین نمرات درک نسبت به ایمنی بیمار در سطح متوسط گزارش شد. نتایج مطالعه گویلی که در سال ۱۳۹۶ نشان داد نگرش کارکنان فوریت های پزشکی نسبت به ایمنی در سطح پایین گزارش شد(۱۶). در مطالعه که توسط Pinar Ongun و همکاران در سال ۲۰۱۷ در ترکیه انجام شد نگرش ایمنی گروه‌های پزشکی و پیراپزشکی و پرستاران در حد متوسط گزارش شد(۱۷). در مطالعه حاضر نیز میانگین نمرات درک نسبت به ایمنی بیمار در گروه پزشکی و پیراپزشکی در حد متوسط گزارش شد. در مطالعه هشتمی و همکاران نیز میانگین نمرات رفتار حرفه‌ای در سطح متوسط گزارش شد (۱۸). در مطالعه‌ای که توسط پاسیار و همکاران در سال ۱۳۹۶ انجام شد دیدگاه پرستاران در خصوص رفتارهای بین حرفه‌ای پرستاران و پزشکان در حد متوسط گزارش کرد(۱۹). بنابراین به نظر می‌رسد به منظور دستیابی به هدف غایی سیستم سلامت که شامل تحقق رویکرد بیمارمحوری و ایمنی بیمار از طریق همکاری بین حرفه‌ای است (۲۰). برنامه‌ریزی برای توسعه درک پرسنل و اعضای تیم سلامت نسبت به ایمنی و رفتار بین حرفه ای ضرورت دارد.

همه حیطه‌های منش بین حرفه‌ای شامل ارتباط، احترام، نوع‌دوستی و تعالی بر درک شرکت‌کنندگان نسبت به ایمنی بیمار به‌طور معنی‌داری تأثیر مثبت داشتند؛ بنابراین می‌توان گفت رعایت اصول احترام و ارتباط مؤثر بر درک نسبت به ایمنی بیمار مؤثر است. همچنین هرچه پرسنل، اصول نوع دستی و تعالی را رعایت کنند نگرش مثبت‌تری به اصول ایمنی

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]
[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

بیمار دارند. یکی از حیطه‌های مهم در ایمنی بیمار و پایبندی به اصول حرفه‌ای، حیطه ارتباطات است که در این مطالعه رابطه مثبت و معنی‌داری گزارش شد. مشابه با نتایج حاضر، در مطالعه‌ای که توسط محمدی در سال ۱۳۹۹ انجام شد ارتباط معناداری بین مهارت‌های ارتباطی و فرهنگ ایمنی بیمار گزارش شد (۲۱). مطالعه Dingley و همکاران در سال ۲۰۰۸ نشان داد که بین ارتباطات و حل‌وفصل مسائل مربوط به بیمار ارتباط وجود دارد (۲۲). نتایج مطالعه صلواتی و همکاران در سال ۱۳۹۲ نشان داد تبادل اطلاعات بین حرف مختلف جهت ارتقای فرهنگ ایمنی بیمار ضروری است(۲۳). همسو با نتایج حاضر؛ نتایج مطالعه ارسلانی نشان داد بین روابط بین حرفه‌ای و ایمنی بیمار ارتباط وجود داد (۲۴). لذا می‌توان گفت ارتباط مناسب نقش مهمی در تحقق ایمنی بیمار دارد(۲۵). ارتباط بین حرفه‌ای و ارتباط با بیمار که موجب آگاهی و شناخت نسبت به مسائل و مشکلات بیمار و همکار می‌شود و می‌تواند کیفیت مراقبت و ایمنی بیمار را تحت تأثیر قرار دهد، در یک تیم هماهنگ با مهارت‌های ارتباطی خوب، مبادله اطلاعات به‌درستی صورت گرفته و کارکنان مراقبت انسانی‌تری را ارائه دهند و از بسترسازی موقعیت‌های پرخطر برای بیمار جلوگیری می‌کند(۲۴, ۲۶). در مطالعه‌ای که توسط مسرور و همکاران در سال ۱۳۹۱ انجام شد ۶۵/۵ درصد پرستاران تعامل خود با پزشکان را خوب گزارش کردند (۲۷). طبق نتایج مطالعه مسرور و همکاران ارتباط خوب بین پزشک و پرستار با رویدادهای ایمنی در بیماران ارتباط دارد و هرچه میزان این تعاملات مناسب، بیشتر باشد؛ رخدادهای ایمنی در بیماران کمتر اتفاق می‌افتد (۲۸) که با نتایج مطالعه حاضر هم‌خوانی دارد .

نتایج مطالعه حاضر نشان ارتباط معنادار و مثبتی بین حیطه های مختلف " احترام"، نوع‌دوستی" و درک نسبت به ایمنی بیمار وجود دارد. احترام به دیگران به‌عنوان یکی از شش عنصر اصلی تعهد حرفه‌ای و جوهر انسان‌گرایی معرفی‌شده است (۲۹). نوع‌دوستی به‌عنوان برجسته‌ترین ارزش حرفه‌ای مراقبان بهداشتی معرفی شده است؛ و نشان‌دهنده‌ی توجه، همدلی و درک نیازها و ارزش‌های دیگران است(۲۹, ۳۰). مشابه بامطالعه حاضر، نتایج مطالعه محمودی و همکاران در سال ۱۳۹۴نشان داد بین نوع‌دوستی و نگرش پرستاران نسبت به رعایت حقوق بیماران ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد(۳۱). نوع‌دوستی در سخت‌ترین شرایط باعث بهبود خدمات پرستاری می‌شود که به‌نوبه‌ی خود می‌تواند نگرش به ایمنی بیمار بهبود بخشد(۳۱). بنابراین می‌توان این‌گونه بیان کرد که با تقویت مؤلفه نوع‌دوستی می‌توان نگرش پرستاران را به رعایت اصول ایمنی بیمار به عنوان مهم‌ترین حقوق آنها تقویت کرد.

طبق نتایج مطالعه حاضر ارتباط مثبت و معناداری بین حیطه "تعالی" و درک نسبت به ایمنی بیمار وجود دارد. در مطالعه Sprung تعالی به‌منزله ابزاری جهت رشد توانمندی‌های فردی و حرفه‌ای معرفی‌شده است (۳۲). در مطالعه‌ای که توسط Smith و همکاران در سال ۲۰۱۹ انجام شد نشان داد تقویت تعالی در یک محیط کار بالینی موجب ایمن‌تر شدن آن می‌شود که همسو با نتایج مطالعه حاضر است(۳۳). تقویت ویژگی‌های تعالی و ترغیب افراد در جهت رشد توانمندی‌های بین حرفه‌ای و ایجاد احساس ارزشمندی در آن‌ها موجب رضایت حرفه‌ای در یک محیط بالینی و ارائه خدمات باکیفیت و ایمن می‌شود.

منش بین حرفه‌ای همکاری مؤثر بین حرفه‌ها را ترویج می‌کند و با ارتقا توانمندی‌های تیمی موجب ارائه خدمات باکیفیت و ایمنی بیمار می‌شود(۱۱). طبق نتایج مطالعه حاضر ارتباط مثبت و معناداری بین نمره کل منش بین حرفه‌ای و حیطه "فرهنگ کار تیمی" گزارش شد Schmitz .بیان کرد حرفه‌ای گری یا professionalism به‌عنوان زیرمجموعه‌ای از منش بین حرفه‌ای از هدف نهایی نظام سلامت که همان ایمنی بیمار هست، پشتیبانی می‌کند (۱۱). طبق نتایج مطالعه حاضر بین منش بین حرفه‌ای و حیطه "تجربه حرفه‌ای گری" در پرسشنامه درک نسبت به ایمنی بیمار ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج مطالعه Zaid Al-Hamdan نشان داد ارتباط معناداری بین تعهد حرفه‌ای و ایمنی بیمار وجود دارد

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

(۳۴). پرستارانی که تعهد حرفه‌ای بالاتری دارند می‌توانند ایمنی بیمار را حفظ کرده و ارتقا دهند. مطالعه Teng و همکاران در سال ۲۰۰۹ در رابطه با تعهد حرفه‌ای و ایمنی بیمار نیز تأییدی بر نتایج حاضر است(۷). مدیران و مسئولان بیمارستان‌ها می‌توانند با افزایش تعهد حرفه‌ای کارکنان خود از طریق مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری‌های مراقبتی، ارتباطات مؤثر بین حرفه‌ای و رواج نوع‌دوستی بین کارکنان خود درصد بروز خطاهای پزشکی را تا حد امکان کاهش دهند تا مراقبت ایمن‌تری را ارائه دهند .

نتایج مطالعه حاضر نشان داد بین نمرات درک نسبت به ایمنی بیمار با جنسیت شرکت‌کنندگان ارتباطی وجود ندارد. در مطالعه اعرابی و همکاران میانگین نگرش ایمنی در گروه مردان بیشتر از زنان بود (۳۵). در روابط بین حرفه ای عملکرد مردان نسبت به زنان به طور معنی داری بالاتر گزارش شد. به نظر می‌رسد در محیط های استرس زا مانند اتاق عمل روحیه همکاری و همدلی در مردان موجب عملکرد بهتر انان شده است. همچنین نتایج نشان داد درک شرکت کنندگان گروه پزشکی نسبت به ایمنی بیمار بالاتر گزارش شده است. این موضوع می تواند ناشی از پذیرش مسئولیت نهایی فرایند درمان با پزشکان باشد. پزشکان به عنوان رهبر تیم جراحی مسئولیت اعمال جراحی را بر عهده دارند و این موضوع می تواند بر حساسیت و درک آن‌ها در رابطه با ایمنی تأثیرگذار باشد. در مطالعه Malinowska-Lipień و همکاران که در سال ۲۰۲۱ انجام شد مشابه مطالعه حاضر درک شرکت کنندگان از گروه پزشکی نسبت به ایمنی بیمار بالاتر گزارش شد (۳۶). اگرچه انجام پژوهش‌های کیفی در این رابطه می تواند عوامل تأثیرگذار بر نتایج حاصل را بهتر تبیین کند.

محدودیت: مطالعه حاضر بر اساس ارزیابی عملکرد افراد در موقعیت واقعی انجام‌شده است. اگرچه سه مرتبه مواجه جهت انجام ارزیابی در نظر گرفته شد اما ارزیابی توسط یک نفر می‌تواند از محدودیت‌های مطالعه حاضر باشد. همچنین استفاده از خود اظهاری می‌تواند محدودیت دیگر این مطالعه در جمع‌آوری داده‌ها باشد. این مطالعه در یک دانشگاه انجام‌شده است و این موضوع تعمیم‌پذیری نتایج را کاهش می‌دهد. پیشنهاد می شود این مطالعه در مراکز مختلف انجام شود.

نتیجه گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد رابطه مثبت و معنی‌داری بین نمرات پایبندی افراد به اصول منش بین حرفه‌ای و درک آن‌ها نسبت به ایمنی بیمار وجود دارد. این رابطه مثبت در همه حیطه‌های منش بین حرفه‌ای شامل ارتباط، احترام، نوع‌دوستی و تعالی به‌صورت معنی‌دار گزارش شد؛ بنابراین می‌توان گفت توسعه منش بین حرفه ای به عنوان یکی از توانمندی‌های اعضای تیم سلامت به‌ویژه در بخش‌های حساس مانند اتاق عمل به‌صورت معنی‌داری می‌تواند درک آن‌ها را نسبت به رعایت اصول ایمنی افزایش دهد. لذا با توجه به نتایج پیشنهاد می‌گردد آموزش مباحث مرتبط در برنامه های آموزش بالینی و آموزش مداوم مورد توجه مدیران آموزشی قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی

این مطالعه در کمیته اخلاق مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی با کد IR.NASRME.REC.1400.149 تائید شده است.

تشکر و قدردانی

این پروژه با حمایت مالی مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی، تهران، ایران با شماره کد۹۸۳۵۷۳ انجام‌شده است.

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

References

1. Kaldheim HK, Slettebø Å. ***Respecting as a basic teamwork process in the operating theatre-A qualitative study of theatre nurses who work in interdisciplinary surgical teams of what they see as important factors in this collaboration***. Nordisk sygeplejeforskning 2016; 6(1): 49-64. [Persion]
2. Morey JC, Simon R, Jay GD, Wears RL, Salisbury M, Dukes KA, et al. ***Error reduction and performance improvement in the emergency department through formal teamwork training: evaluation results of the MedTeams project.*** Health services research 2002; 37(6): 1553-81.
3. Harris TE, Sherblom JC. ***Small group and team communication.*** 5th ed. Waveland Press; 2018. 1-245.
4. Panel IECE. ***Core competencies for interprofessional collaborative practice: Report of an expert panel: Interprofessional Education Collaborative Expert Panel***; 2011 May, Washington.
5. Gaal S, Van Laarhoven E, Wolters R, Wetzels R, Verstappen W, Wensing M. ***Patient safety in primary care has many aspects: an interview study in primary care doctors and nurses.*** Journal of evaluation in clinical practice 2010; 16(3): 639-43.
6. Rafiee Vardanjani L. ***The Relationship between Professional Commitment and Patient Safety Culture in Educational Hospitals of Shahrekord University of Medical Sciences.*** Journal of Health and Care 2019; 21(4): 344-52. [Persion]
7. Teng CI, Dai YT, Lotus Shyu YI, Wong MK, Chu TL, Tsai YH. ***Professional commitment, patient safety, and patient-perceived care quality.*** Journal of Nursing Scholarship 2009; 41(3): 301-9.
8. Aiken LH, Clarke SP, Sloane DM, Sochalski J, Silber JH. ***Hospital Nurse Staffing and Patient Mortality, Nurse Burnout, and Job Dissatisfaction.*** JAMA 2002; 288(16): 1987-93.
9. Al-shlool S, Embong H, Otoum R, Pereira DJ, Al-Hamdan Z, Kin W, et al. ***The Relationship of Nurses' Professional Commitment with Patient Safety and Patient Satisfaction at a Malaysian University Teaching Hospital.*** Mal J Med Health Sci 2022; 18(2): 50-57.
10. Mrayyan MT. ***Reported incidence, causes, and reporting of medication errors in teaching hospitals in Jordan: a comparative study.*** Contemporary nurse 2012; 41(2): 216-32.
11. Frost JS, Hammer DP, Nunez LM, Adams JL, Chesluk B, Grus C, et al. ***The intersection of professionalism and interprofessional care: development and initial testing of the interprofessional professionalism assessment (IPA).*** Journal of interprofessional care 2019; 33(1): 102-15.
12. Tang C, Chan S, Zhou W, Liaw SY. ***Collaboration between hospital physicians and nurses: an integrated literature review. International nursing review*** 2013; 60(3): 291-302.
13. Hosseinpour A. ***Investigating the impact of interprofessional training on ethical climate and interprofessional profeaaionalism among the assistant team members of Shahid Sadoughi Hospital Yazd[dissertation].*** yazd University of Medical Sciences.: yazd University of Medical Sciences; 2020. [Persion]
14. Liao JM, Etchegaray JM, Williams ST, Berger DH, Bell SK, Thomas EJ .***Assessing medical students' perceptions of patient safety: the medical student safety attitudes and professionalism survey.*** Academic Medicine 2014; 89(2): 343-51.
15. Gandomkar R, Keshmiri F, Raadabadi M. ***Psychometrics of Patient Safety and Professionalism Questionnaire in Medical Residents. 2 Journal of Nursing Education*** 2021; 10(3): 23-33. [Persion]
16. Gavili H, Fathi M, Zarezadeh Y, Yaghobi M, Roshani D. ***Attitudes toward safety and its affecting factors in Sanandaj emergency medical services staffs, in 2017.*** Scientific Journal of Kurdistan University of Medical Sciences 2019; 24(1): 134-45.
17. Ongun P, Intepeler SS. ***Operating room professionals' attitudes towards patient safety and the influencing factors.*** Pakistan journal of medical sciences 2017; 33(5): 1210.
18. Heshmati Nabavi F, Rajabpour M, Hoseinpour Z, Hajiabadi F, Esmaily H. ***Comparison of nursing students' professional behavior to nurses employed in Mashhad university of medical sciences.*** Iranian Journal of Medical Education 2014; 13(10): 809-19. [Persion]
19. Pasyar N, Sharif F, Rambod M.'***Nurses and Physicians' Collaborative Behaviors in Intensive Care Units***. Sadra Medical Journal 2017; 5(4): 239-250. [Persion]
20. Gilbert JH, Yan J, Hoffman SJ. ***A WHO report: framework for action on interprofessional education and collaborative practice.*** Journal of allied health 2010; 39(1): 196-7.

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

21.Mohammadi Z. ***Relationship Between Nursing Communication Characteristics and Patient Safety Culture at Educational Hospitals in Sanandaj City.*** Avicenna Journal of Nursing and Midwifery Care 2020; 28(4): 74-83. [Persion]
22.Dingley C, Daugherty K, Derieg MK. Persing R. ***Improving patient safety through provider communication strategy enhancements.*** Advances in patient safety: New directions and alternative approaches 2008; 3.
23.Salavati S, Fanoosi T, Dehghan D, Tabesh H. ***Nurses' perspectives on patient safety culture.*** Iranian Journal of Nursing 2013; 26(84): 24-33. [Persion]
24.Raesi F, Arsalani N, Dalvandi A, Hosseinzadeh S. ***The Effect of Inter-Professional Communication Skills Training on Patient Safety Culture among Emergency Department Staff*** 2019; 6(2): 100-106 [Persion]
25.Hu Y-Y, Arriaga AF, Peyre SE, Corso KA, Roth EM, Greenberg CC. ***Deconstructing intraoperative communication failures.*** Journal of surgical research 2012; 177(1): 37-42.
26.Önler E, Yildiz T, Bahar S. ***Evaluation of the communication skills of operating room staff.*** Journal of Interprofessional Education & Practice 2018; 10: 44-6.
27.Masror D, Heydarikhayat D, Joolaee S. ***Assessing patient safety events and it's correlation with nurse-physician interaction from nurses' view.*** Quarterly Journal of Nursing Management 2012; 1(2): 37-45. [Persion]
28.Mazhariazad F, Sharifi K. A ***Challeng of the Interdisciplinary Collaboration Between Nurses and Physicians in Iran. An integrated review.*** Quarterly Journal of Nursing Management 2021; 9(4): 64-74. [Persion]
29.Tsou P, Shih J, Ho M-J. ***A comparative study of professional and interprofessional values between health professional associations***. Journal of interprofessional care 2015; 29(6): 628-33.
30.Axelsson SB, Axelsson R. ***From territoriality to altruism in interprofessional collaboration and leadership.*** Journal of Interprofessional care 2009; 23(4): 320-30.
31.Ghaffari M. ***The Relationship Moral Intelligence and altruism with nurses Attitude to the rights of patients.*** Journal of Nursing Education 2016; 5(2): 49-56.
32.Sprung CL, Cohen R, Marini JJ. ***Excellence in intensive care medicine.*** Critical care medicine 2016; 44(1): 202-6. [Persion]
33.Smith A, Plunkett E. ***People, systems and safety: resilience and excellence in healthcare practice.*** Anaesthesia 2019; 74(4): 508-17.
34.Al-Hamdan Z, Dalky H, Al-Ramadneh J. ***Nurses' professional commitment and its effect on patient safety***. Global journal of health science 2018; 10(1): 111. [Persion]
35.Niknejad R, Akbari M, Bagheri M, Hashemi M, Ghaedi Heidari F ,Aarabi A. ***Attitudes of healthcare professionals toward patient safety in the operating room.*** Iran Journal of Nursing 2019; 32(117): 80-90.
36.Malinowska-Lipień I, Micek A, Gabryś T, Kózka M, Gajda K, Gniadek A, et al. ***Nurses and physicians attitudes towards factors related to hospitalized patient safety.*** PloS one 2021; 16(12): e0260926.

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]

The Correlation between Perception of Patient Safety and Professionalism and Adherence to Interprofessional Professionalism among Members of the Surgical Team

Keshmiri F (PhD)[1], Hosseinpour A(M.SC.)[2]

[1] *Associate Professor, School of Health, Department of Medical Education, Medical Education and Development Center, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran*
[2] *Instructor of Operating Room, School of Allied Medical Sciences, Department of Operating Room, Qom University of Medical Sciences, Faculty of Paramedical Qom, Qom, Iran*

Received: 25 Jun 2022 ***Revised:*** 17 Aug 2022 ***Accepted:*** 21 Aug 2022

Abstract

Introduction: Patient safety training and principles of professional commitment are considered as the most important skills in medical science education systems. Therefore, this study was conducted with the aim of determining the relationship between adherence to interprofessional professionalism and understanding of patient safety and professional commitment among surgical team members in one of the teaching hospitals affiliated to Qom University of Medical Sciences.

Methods: This study is a descriptive-analytical study. The participants were 108 personnel working in the operating room and students of the operating room and intelligence in the field, who were included in the study as a census. In this study, two questionnaires were used: "Assessment of Interprofessional Professionalism" and "Questionnaire of Understanding of Patient Safety". The data were analyzed using descriptive statistics methods.

Result: The results of the regression test showed that all areas of interprofessional behavior have a significant effect on the participants' understanding of patient safety ($p<0.05$). Pearson's test showed that there was a significant relationship between the scores of the safety culture field in the patient safety understanding questionnaire and the scores of the interprofessional character fields. ($p< 0.05$)

Conclusion: The results of the present study showed that there is a positive and significant relationship between the scores of people's adherence to the principles of interprofessional behavior and their understanding of patient safety. Therefore, it can be said that the development of interprofessional character proficiencies of health team members can significantly increase their understanding of compliance with safety principles.

Keywords: Safety, Interprofessional professionlism, Surgery, Professional Commitment, Professionalism

This paper should be cited as:

Keshmiri F, Hosseinpour A***. The correlation between perception of patient safety and professionalism and adherence to interprofessional professionalism among members of the surgical team.*** J Med Edu Dev; 17(2): 125 – 136.

****Corresponding Author: Tel: +9825331971067, Email: ahoseinpoor91@gmail.com***

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-10-22]

[DOI: 10.18502/jmed.v17i2.10611]